7/1059

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

05 / 9 /2003

SAYI :B.02.0.001/01-2826

KONU : 7/1059-2792 esas sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :01.08.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1059-2792/10335 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından tevcih edilen 7/1059-2792 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı'nın 03.09.2003 tarih ve BDDK.DEG/6300-10479 sayılı yazısı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1: BDDK Başkanlığı'nın 03.09.2003 tarih ve
10479 sayılı yazısı (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

7/1059

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

(Değerlendirme ve Uygulama Dairesi)

03 EYLÜL 2003

SAYI: BDDK.DEG/6300-10479
KONU: Soru önergesi

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Abdüllatif ŞENER)

İlgi: 06.08.2003 tarih ve B.02.0.001/01.2568 sayılı evrak akış ve talimat formu.

Kurumumuz kayıtlarına 7.8.2003 tarihinde intikal eden ilgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Emin Şirin'in 7/1059-2792 sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin görüşlerimiz aşağıda sunulmaktadır.

1- Yükümlülüklerini yerine getiremeyen ve eski yönetimi topluca istifa eden Bankanın, bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun (BDDK) 3 Temmuz 2003 tarih ve 1085 sayılı kararı ile kaldırılmış ve bunun sonucu olarak Bankanın yönetim ve denetimi Bankalar Kanununun 16 ncı maddesine istinaden Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (Fon) intikal etmiştir.

Ancak Bankalar Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde Banka tarafından tutulması gereken resmi kayıtlar, Banka eski yönetimi ve ortaklar tarafından Fona teslim edilmemiş, banka yetkilileri ve diğer personel topluca istifa ederek, ellerindeki kıymetli evrak, bilgi ve belgeleri de devretmemiştir.

Bankanın bilgi işlem operasyonlarını yöneten Uzan Grubuna bağlı Merkez Yatırım ve Ticaret A.Ş., Banka kayıtlarını hiçbir şekilde yeni yönetime, BDDK ve Fona teslim etmemiş, mali polisle birlikte elde edilen manyetik kayıtlarda da tüm bilgilere ulaşılamamıştır. Ulaşılabilen bilgiler yanında genel müdürlük ve tüm şubeler nezdinde aralıksız sürdürülen ve halen devam eden çalışmalarda öncelikle mudilerin hesapları incelenmektedir.

Merkez Yatırım ve Ticaret A.Ş. kayıtları ile ilgili olarak T.C. Şişli Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan soruşturmada, 14.08.2003 tarihinde Bankaya ait bazı bilgisayar kartuşları bulunmuş, ancak söz konusu kartuşlardan bugün itibariyle Bankanın bilanço bilgilerine ulaşılamamıştır. Bu nedenle T. İmar Bankası T.A.Ş. (Banka) borçlarının ve alacaklarının belirlenmesi ancak devam eden incelemelerin sonuçlanması ile mümkün olabilecektir.

2- Banka hakim ortak ve eski yöneticileri Uzan Grubuna yapılan plasmanların nakde tahvil imkanlarını araştırmak gereğini dahi duymamış, Kurumumuz talimatlarına aykırı olarak İmar Off-Shore'un mevduat çekilişlerini Banka kaynakları ile finanse etmeye devam etmek suretiyle Bankanın maruz kaldığı likidite sıkıntısının daha da ağırlaşmasına ve taahhütlerini karşılayamaz duruma düşmesine neden olmuş, sigorta kapsamında olmayan off-shore mevduatını Banka mevduatına dönüştürmeye yönelik işlemler yapmak suretiyle Fonun dolayısıyla da kamunun üstlenmek zorunda olduğu maliyeti artırıcı mahiyette işlemlerde bulunmuş, mevzuata ve bankacılık ilke ve teamüllerine aykırı fiil ve eylemleriyle Bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürmüşlerdir.

Atatürk Bulvarı No:191 Kavaklıdere 06680 ANKARA Tel: (312) 455 66 01 Faks: (312) 424 17 46
İnternet adresi: www.bddk.org.tr

Bunun yanısıra, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesine göre bankaların işlemlerini kayıt dışı bırakmamaları, gerçek mahiyetine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirmemeleri, kanuni ve yardımcı defter ile kayıtları, şubeleri, yurtiçi ve yurtdışındaki muhabirleri ile hesap uygunluğu sağlanmadan bilançolarını kapatmamaları gerekirken Banka hakim ortak ve eski yöneticileri Kanunun amir hükümlerine aykırı olarak gerçek mevduat rakamlarını kamu otoritesinden gizlemiş, kayıtları karartmış, kamu otoritesine yanıltıcı bilgi vermiş, işlemleri kayıt dışı bırakmış ve Banka müşterileri ile kamunun zararına işlemler gerçekleştirmiştir.

Bütün bu işlem, fiil ve eylemler sonucunda Bankanın bu duruma düşmesinden Banka hakim ortak ve eski yöneticilerinin sorumlu oldukları aşikârdır. Yapılan incelemeler sonucunda sorumlulukları tespit edilen Banka sahip ve eski yöneticileri hakkında Bankalar Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca suç duyurularında bulunulmuş olup, Banka nezdinde halen yapılmakta olan incelemelerin sonuçlarına göre gerekli yasal işlemlerin tesis edileceği de tabiidir.

3- Bankanın hakim ortaklarıyla Kurumumuz arasında yapılan ödeme planı ifadesiyle tam olarak ne kastedildiği anlaşılmamıştır. Bununla birlikte, yukarıda belirtildiği üzere, Bankalar Kanununun 16 ncı maddesi hükmü uyarınca yönetim ve denetimi Fona intikal eden Bankada mevduat bilgilerine ilişkin çalışmaların tamamlanmasını müteakip Fon, Bankadaki sigortalı mevduatı ödeyecek ve Bankanın iflasını isteyecektir. Anılan Kanun maddesinin (9) numaralı fıkrası hükmü çerçevesinde Fon, iflas idaresi sıfatıyla her türlü alacaklar bakımından tahkim, sulh, kabul ve feragat yetkilerini haiz olacaktır. Fonun Banka ortaklarıyla bir ödeme planı üzerinde anlaşma sağlaması anılan kanun maddesi hükmü çerçevesinde mümkün olabilecektir. Ancak mevcut durum itibariyle bu anlamda bir ödeme planı mevcut değildir.

4,5,9- İmar Bankasının kendi müfettişlerince hazırlanmış ve Banka mali bünyesinin bozuk olduğuna ilişkin tespitler içeren Kurumumuza intikal etmiş bir rapor bulunmamaktadır. Diğer taraftan, Banka nezdinde yapılan incelemeler sonucu bankalar yeminli murakıpları tarafından hazırlanan rapor ve mütalaalarda yer alan tespitlere ilişkin her türlü tedbir alınmış ve Bankaya gerekli talimatlar verilmiştir. Banka sahip ve eski yöneticilerinin, gerçeğe aykırı beyanda bulunmak, işlemleri kayıt dışı bırakmak, kamu otoritesine bildirdikleri mevduat rakamını fiili mevduat rakamından düşük göstermek, vergi kaçırmaya yönelik işlemlere başvurmak suretiyle kamu otoritesi ve müşterilerin zararına yol açacak şekilde ve Bankalar Kanunu ile Türk Ceza Kanununa aykırı işlemler tesis etmek, müşterileri adına portföyünde olmadığı halde Hazine Bonosu ve Devlet Tahvili satışı işlemleri aracılığı ile para toplamak ve benzeri surette gerçekleştirdikleri mevzuata aykırı işlemler ise, Bankanın bankacılık işlemleri yetkisinin kaldırıldığı 03.07.2003 tarihinden sonra yapılan incelemeler neticesinde tespit edilmiş ve bu tespitler doğrultusunda sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunulmuş, ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlar gerekli işlemlerin tesis edilmesini teminen bilgilendirilmiştir.

6- Türkiye Bankalar Birliğinin görev ve yetkileri, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 19 uncu maddesinde düzenlenmiştir. Bu çerçevede, Türkiye Bankalar Birliği denetçilerinin bankalarda denetim yapması söz konusu değildir.

7- Bilindiği üzere, Türkiye'de faaliyet gösteren mevduat kabulüne yetkili bankaların, yurt içi şubelerinde gerçek kişiler (yerli ve/veya yabancı) tarafından açılmış olan Türk Lirası cinsinden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz altın depo ve döviz tevdiat hesaplarının anapara ve faiz tutarları toplamı sigorta kapsamında olup, KKTC'de kurulu olan ve

anılan ülke mevzuatı çerçevesinde faaliyette bulunan ayrı bir tüzel kişiliğe sahip İmar Bank Off-Shore Ltd. nezdinde açılan mevduat hesapları sigorta kapsamında bulunmamaktadır. Bu nedenle, adı geçen off-shore Banka mudilerine ödeme yapılması söz konusu değildir. Bunun tersine bir uygulamanın yaratacağı moral risk bir yana, daha önce yaşanan tecrübelerden kamuoyunun off-shore bankalara yatırılan mevduatın devlet güvencesi kapsamına girmediği hususunda yeter derecede bilgilendiği, söz konusu mevduatın devlet güvencesi kapsamına alınarak bu bankaların mudilerine ödeme yapılmasının daha az getiriye razı olarak yurtiçinde kurulu bankalara yatırım yapan kişilere karşı haksızlık olacağı ve yüksek getiri için daha yüksek risk alınması gerektiği yönündeki ilkeye de ters düşeceği malumlarıdır.

8 (a)- T.İmar Bankası T.A.Ş.'ye Fon tarafından yeni yönetimin atanmasından sonra, eski yönetim tarafından yasal belgelerin çoğu teslim edilmemiştir.

Genel Müdürlük ve şubelerde mudi bazında yapılan incelemeler neticesinde, Bankanın ilgili kurumlara bildirdiği rakamın tasarruf mevduatının tamamını yansıtmadığı, gerçek rakamın yukarıdaki tutarın üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Bankanın en son 25/6/2003 tarihinde düzenlediği ve BDDK ile diğer kurumlara gönderdiği günlük özet bilançosuna göre toplam mevduat tutarı 753.544 milyar TL'dir.

Bu durumun tespit edilmesi üzerine, gerçek tasarruf sahiplerinin belirlenmesi amacıyla, tüm şubelerden elde edilen bilgi ve belgeler tek bir merkezde toplanarak mudi bazında incelemeler başlatılmıştır. Bu incelemeler sırasında mudi bilgilerinin teyidine ihtiyaç duyulması üzerine, Bankada mevduatı olan mudilerin Pamukbank T.A.Ş. şubelerine başvurarak hesaplarını belgelemeleri istenmiş olup Pamukbank T.A.Ş. Belge Teslim Merkezleri aracılığı ile belge toplama işlemleri 01.09.2003 tarihinde son bulacaktır.

Ayrıca, ele geçirilebilen ve deşifre edilebilen bilgisayar kayıtları üzerinden yapılan incelemelerde, 3/7/2003 tarihine yakın tarihlerde yoğun olarak yurtdışı havaleler yolu ile çok sayıda hesap açıldığı, bilgi işlem sistemi üzerinden geçmişe yönelik işlemlerin yapıldığı, müşterilere Banka tarafından hazine bonosu satıldığı, ancak satılan bonoların karşılığının Banka, Merkez Bankası ve Takasbank nezdinde bulunmadığı hususları saptanmıştır.

Resmi kayıtlara ulaşılması yönünde çalışmalar devam etmekte olup, söz konusu çalışmalar tamamlandığında, 4969 sayılı kanun ile Bankalar Kanununda yapılan değişiklik hükümleri gereği; bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan T. İmar Bankası T.A.Ş. nezdindeki tasarruf mevduatı, Hazine Müsteşarlığı ve Fonun müşterek önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usullere göre ilgililerine ödenecektir.

8 (b)- 2000/682 Sayılı Sigortaya Tabi Tasarruf Mevduatı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primler Hakkında Kararın 3 üncü maddesinde değişiklik yapan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 03.07.2003 tarih ve 1083 sayılı Kararına göre; *"Sigortaya Tabi Tasarruf Mevduatı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primler Hakkında Kararın 1 inci maddesinde tanımlanan hesapların anapara ve faiz tutarları toplamının, 3/7/2003 tarihinden itibaren uygulanmak üzere tamamı, 5/7/2004 tarihinden itibaren uygulanmak üzere 50 milyar Türk Lirasına kadar olan kısmı sigorta kapsamındadır.*

Mudilerine Fondan ödeme yapılacak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul izninin kaldırıldığı tarih itibariyle mevduat hesaplarına tahakkuk ettirdiği faizlerin, sözkonusu tarih itibariyle mevduat toplamları en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranlarının

ortalaması ile bankaca kamuya ilan edilen ve Merkez Bankasına bildirilen azami faiz oranları üzerinden hesaplanacak tutarları aşan kısmı, birinci fıkradaki sınır içinde kalsa dahi, sigorta kapsamında değildir. Sigorta kapsamında Türk Lirası olarak yapılacak ödemelerde, bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul izninin kaldırıldığı tarihteki Merkez Bankası döviz alış kurları esas alınır. Altın depo hesaplarının Türk Lirası karşılıkları ise, bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul izninin kaldırıldığı tarihteki İstanbul Altın Borsası seans kapanış fiyatına ve Merkez Bankası döviz alış kurlarına göre belirlenir."

Bu kapsamda döviz tevdiat hesapları, bankanın bankacılık işlemleri yapma yetkisinin kaldırıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden (faizi de dahil) TL olarak yapılacaktır. Ancak Fona devir tarihinden sonrası için sigorta kapsamında faiz ödenmesi söz konusu değildir. İflasın gerçekleşmesi halinde, 03.07.2003 tarihinden, ödemenin yapılacağı tarihe kadar geçen sürede oluşan faiz kayıpları iflas masasından talep edilecektir.

8 (c) - T. İmar Bankası T.A.Ş. nezdinde bulunan tasarruf mevduatı hesaplarının tespiti ve incelenmesi ile ilgili devam eden çalışmaların sonuçlanması ve Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usullerin tespiti sonucunda mudilere ödenecek TL ve döviz karşılığı mevduatın tutarı ortaya çıkacaktır.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

R. Engin AKÇAKOCA
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	04.09.2003
Sayı	2826